

Dr hab. Gabriela Świtek, prof. ucz.
Instytut Historii Sztuki
Uniwersytet Warszawski
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa

Warszawa, 25 kwietnia 2025,

Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego Doktor Katarzyny Lewandowskiej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o sztuce

We wniosku złożonym do Rady Doskonałości Naukowej, z dnia 25.09.2024 roku, o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o sztuce dr Katarzyna Lewandowska podała następującą informację: „Określenie osiągnięcia naukowego będącego podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego **ja innej. intersekcyjnalne strategie w sztuce**” [pisownię małymi literami podaje zgodnie z dokumentacją złożoną przez Habilitantkę].

Podstawą do napisania niniejszej recenzji była przesłana z Rady Dyscypliny Nauki o Sztuce Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu dokumentacja dorobku Habilitantki w formie elektronicznej. Na załączonym do dokumentacji nośniku elektronicznym znalazły się następujące pliki: 01. „Załączniki” [jednostronicowy spis]; 2. „Wniosek” [wspomniany powyżej, z dnia 25.09.2024; lista załączników do wniosku nie jest tożsama z plikiem „01. Załączniki”]; 3. „Kopia dokumentu” [dyplomu uzyskania doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o sztuce z 2008 roku]; 4. „Spis prac lic. i mgr napisanych pod opieką. Bibliometria sporządzona przez UMK w Toruniu do roku 2023” [w jednym pliku]; 5. „Wykaz osiągnięć naukowych stanowiący znaczny wkład w rozwój dyscypliny” [90 stron, pdf]; 6. „Autoreferat” [140 stron, pdf] oraz plik nienumerowany zatytułowany „Katarzyna Lewandowska Habilitacja druk” [140 stron, pdf, zawierający dokładnie te same informacje co plik „Autoreferat”].

W zgromadzonej na nośniku elektronicznym dokumentacji nie znalazły się kopie (np. w pdf) pełnych publikacji naukowych, wymienionych czy to w „Wykazie osiągnięć naukowych...”, czy to w „Autoreferacie”. W „Wykazie osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny” podano jedynie linki internetowe, które najczęściej prowadzą do zapisów bibliograficznych na stronach wydawnictw, a nie do pełnych, autorskich tekstów.

We „Wniosku” (plik nr 2), jak zacytowano powyżej, nie określono dokładnie, co jest zgłaszane jako główne osiągnięcie naukowe w dyscyplinie nauki o sztuce. Podany we wniosku tytuł „ja innej. intersekcyjnalne strategie w sztuce” pojawia się także w „Wykazie osiągnięć naukowych...” (plik nr 5) oraz w „Autoreferacie” (plik nr 6). W „Wykazie osiągnięć naukowych...” (plik nr 5, s. 3) Habilitantka deklaruje: „Do oceny Komisji Habilitacyjnej przedkładałam dorobek naukowy, który obejmuje najważniejsze obszary mojej działalności badawczej, w tym wybrane publikacje, działalność kuratorską oraz inicjatywy artystyczne. Moja praca opiera się na ścisłej współpracy z twórcami i instytucjami promującymi sztukę współczesną, zarówno w kraju, jak i za

granicą. Od początku mojej kariery naukowej i artystycznej przyświecała mi idea łączenia badań z bezpośrednim zaangażowaniem w projekty artystyczne oraz działania społeczne”.

„Wykaz publikacji” (z datą 8.02.2023 i analizą parametryczną, której część sporządzono w oparciu o rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z lat 2010, 2012 i 2016 dotyczące działalności artystycznej, czyli przynależącej dziedzinie sztuki; zob. część pliku nr 4) zawiera zarówno dane bibliograficzne publikacji jak i informacje o „dziełach artystycznych”. Według umowy, z dnia 3.03.2025, moim zadaniem jako recenzentki jest dokonanie oceny dorobku naukowego, dydaktycznego oraz organizacyjnego dr Katarzyny Lewandowskiej zgodnie z określonymi w obowiązującej ustawie „Warunkami nadania stopnia doktora habilitowanego” (Art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce), zgodnie z obowiązującą klasyfikacją dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz zgodnie z treścią wniosku o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych dyscyplinie nauki o sztuce. W recenzji odnoszę się więc, zgodnie z moimi kompetencjami historyczno-artystycznymi, przede wszystkim do tych informacji z dokumentacji Habilitantki, które dotyczą dyscypliny nauki o sztuce i które wpisują się w naukowe badania w zakresie akademickiej historii sztuki.

Podając we wstępnej części recenzji powyższe fakty i wyjaśnienia, chciałabym podkreślić, że dokumentacja dorobku Habilitantki nie została przygotowana w sposób przejrzysty (te same informacje w różnych plikach dokumentacji przypisane są niekiedy do odmiennych dziedzin i do różnych kategorii publikacji), poprawny (zapisy bibliograficzne w wykazach publikacji nie są zgodne z zasadami redakcji bibliografii w pracach naukowych) i wyczerpujący (zabrakło w dokumentacji komponentów, które stanowią podstawę oceny dorobku naukowego w dyscyplinie nauki o sztuce, czyli kopii tekstów autorskich).

Ocena dorobku naukowego w dyscyplinie nauki o sztuce

W 2008 roku dr Katarzyna Lewandowska uzyskała stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o sztuce na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, na podstawie rozprawy doktorskiej *Postać kobiety w malarstwie buddyjskiej wadźrajany* (promotor: Prof. dr hab. Jerzy Malinowski). W latach 2009–2016 dr Katarzyna Lewandowska była zatrudniona na stanowisku adiunkta w Katedrze Historii Sztuki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Od 2016 roku jest zatrudniona na stanowisku adiunkta w Zakładzie Historii i Teorii Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.

Dane bibliograficzne zawarte w czterech różnych plikach dokumentacji dostarczonej przez Habilitantkę (4. „Spis prac lic. i mgr napisanych pod opieką. Bibliometria sporządzona przez UMK w Toruniu do roku 2023”; 5. „Wykaz osiągnięć naukowych stanowiący znaczny wkład w rozwój dyscypliny”; 6. „Autoreferat” oraz plik nienumerowany „Katarzyna Lewandowska Habilitacja druk”) są niespójne. Z przeprowadzonego przeze mnie porównania wyżej wymienionych plików wynika, że od 2008 roku, w którym Habilitantka uzyskała stopień naukowy doktora, do 2024 roku, w którym złożyła wniosek habilitacyjny, opublikowała jedynie pięć artykułów w czasopiśmie polskich. Inna liczba wyłania się jednak z „Wykazu osiągnięć naukowych albo artystycznych stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny” (plik nr 5), m. in. dlatego, że do artykułów w czasopiśmie naukowych została zaliczona publikacja w tomie pod redakcją naukową: *Szpetota piękna – jak okrucieństwo staje się*

fantazją. Fotografie Davida Nebredy (w: *Szpetne w sztukach pięknych. Brzydota, deformacja i ekspresja w sztuce nowoczesnej*, red. Małgorzata Geron, Jerzy Malinowski, Wydawnictwo LIBRON, Kraków 2011, s. 309–314).

W dorobku naukowym Habilitantki są dwa artykuły opublikowane w „Archiwum Emigracji: Studia-Szkice-Dokumenty” (znajdującym się na ministerialnej liście czasopism punktowanych), przy czym artykuł z 2011 roku pt. *Nieposłuszeństwo Leonor Fini (Na marginesie wystawy)* to czterostronicowa recenzja-impresja z wystawy w Muzeum Literatury w Warszawie. Artykuł opublikowany w „Sztuce i Dokumentacji” (nr 19, jesień – zima 2018), *Olympe de Gouges – zapomniana heroina rewolucji francuskiej*, zawiera wstęp Habilitantki (s. 97–107) do polskiego przekładu wyboru pism Olympe de Gouges (s. 110–121). Artykuł w „Avant” (2015, nr 1, s. 179–202), pt. *Projekt kuratorsko-artystyczny FEMINE / kobieca kunstkamera* jest w większości „prezentacją wystaw poszczególnych artystek” (s. 182) czyli opisem projektu realizowanego przez dr Katarzynę Lewandowską w latach 2011–2015 w Galerii Sztuki Wozownia w Toruniu. Lista tych wystaw jest też uwzględniona w dokumentacji habilitacyjnej („Wykaz osiągnięć naukowych albo artystycznych stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny”, plik nr 5). Na liście publikacji w czasopismach znalazły się też dwa teksty opublikowane w (pół)roczniku Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku „Akademia w mieście”. Tekst z numeru 7 (2020, s. 32–35) to także opis koncepcji wystaw i działań artystycznych *Danzig meine [Liebe]*. Te wystawy i działania Habilitantka wymienia jako swoje osiągnięcia w „Wykazie osiągnięć naukowych albo artystycznych ... (plik nr 5, część 6. „Wykaz publicznych realizacji dzieł artystycznych...” s. 25). W numerze 2 „Akademii w mieście” (2018, s. 16–25) dr Katarzyna Lewandowska pisze o twórczości Anny Kalwajtys, której poświęciła też inne teksty publikowane w katalogach, w 2018 i 2019 roku.

W „Wykazie opublikowanych monografii naukowych” Habilitantka wymienia dziesięć pozycji wydanych po doktoracie w latach 2008–2023. Od 2008 roku opublikowała jedną książkę autorską, *Kobieta w buddyzmie wadźrajany. Ikonografia i ewolucja stylistyczna tybetańskich zwojów malowanych* (Wydawnictwo Neriton, Warszawa 2008), która jest, jak się wydaje, monografią napisaną na podstawie pracy doktorskiej. Inne publikacje wymienione w tej kategorii to tomy pod redakcją naukową, których dr Katarzyna Lewandowska była współredaktorką. Do nich został zaliczony przez Habilitantkę tom *Nowoczesność kolekcji* (red. Tomasz F. de Rosset, Agnieszka Kluczevska-Wójcik, Katarzyna Lewandowska, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2010, ss. 356). W tomie zamieszczono m.in. wstęp Krzysztofa Pomiana, artykuły Bożeny Kowalskiej, Agnieszki Kluczewskiej-Wójcik, Anny Markowskiej, Marty Smolińskiej, Katarzyny Kulpińskiej, Tomasza F. de Rosset. Nie odnotowałam w tej publikacji artykułu autorstwa Habilitantki. W „Wykazie osiągnięć naukowych...” (plik nr 5) dr Katarzyna Lewandowska podaje w adresie bibliograficznym tego tomu jedynie informację „współredakcja”. Nie wymienia jednak nazwisk dwóch pozostałych redaktorów naukowych, nie określa dokładnie swojego wkładu indywidualnego. Równie nieprecyzyjnie podaje adres bibliograficzny wersji angielskiej powyższej publikacji. Co więcej, w „Wykazie ...” powtarza się wielokrotnie błędny zapis nazwy wydawnictwa: „Wydawnictwo Uniwersyteckie”.

Kolejny tom pod redakcją uwzględniony w dokumentacji Habilitantki to *(Nie)chciana tożsamość* (Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2016, ss. 252). W „Wykazie osiągnięć naukowych ...” (plik nr 5) również i ta publikacja jest opisana nieprecyzyjnie („współredakcja”) i z błędem w nazwie wydawnictwa. Tom pt. *(Nie)chciana tożsamość* ma czworo redaktorów (Katarzyna

Lewandowska, Magdalena Maciudzińska-Kamczycka, Cezary Lisowski, Jan Wiktor Sienkiewicz) i został wydany w Wydawnictwie Naukowym UMK (a nie „Uniwersyteckim”). Tom zawiera tekst Katarzyny Lewandowskiej, *127 niechcianych ciał w twórczości Teresy Margolles* (s. 197–206).

Po sprawdzeniu kolejnego linku (umieszczonego w części 1. „Wykaz opublikowanych monografii naukowych, publikacje po doktoracie”, plik nr 5) i przeczytaniu opublikowanego tomu zauważyłam ponownie, że dane bibliograficzne w dokumentacji Habilitantki nie zostały podane w sposób, który umożliwiłaby recenzentom dorobku naukowego dookreślenie „indywidualnego wkładu” Habilitantki (zob. Art. 219. ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce). W „Wykazie...” Habilitantka podała następujące informacje: „*Niechciana tożsamość* (współredakcja), Wydawnictwo Uniwersyteckie, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń 2023, ss. 224, ISBN 978-83-231-4784-8”. W dokumentacji podano więc nieprawidłowy tytuł i nieprawidłową nazwę wydawnictwa, co więcej, nie wymieniono nazwisk dwóch pozostałych redaktorek tomu [Zob. <https://wydawnictwo.umk.pl/produkt/nie-chciana-tozsamosc-tom-2>: (Nie)chciana tożsamość. T. 2., red. Magdalena Maciudzińska-Kamczycka, Katarzyna Lewandowska, Ewa Sobczyk, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2023; dostęp: 15.04.2025]. W tomie tym nie odnotowałam artykułu autorstwa Habilitantki.

Kolejne linki, które sprawdziłam (umieszczone w części 1. „Wykaz opublikowanych monografii naukowych, publikacje po doktoracie”, plik nr 5), prowadzą do kilkudziesięciostronicowej publikacji „Death of the Patriarchy. Gazety dedykowanej wszystkim czującym istotom” (nr 1, 2020; nr 2, 2021). W stopce redakcyjnej tej gazety („idea i redakcja”) wydanej przez Akademię Sztuk Pięknych w Gdańsku znalazłam nazwisko Habilitantki. Trudno jednak kwalifikować tę gazetę jako monografię naukową z dyscypliny nauki o sztuce, nawet jeśli wydawca jest ujęty w „Wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe” (zob. załącznik do komunikatu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2021). W swoim „Autoreferacie” (plik nr 6, s. 33), sama Habilitantka stwierdza, że są to „artystyczne gazety wypełnione tekstami i wizualnymi pracami” innych autorek i autorów.

Kolejna wymieniona jako „monografia naukowa” publikacja to *Gniazdo/NEST*, czyli liczący 101 stron katalog z trzech odsłon wystawy (wydawca: Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku, Wydział Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Gdańsk 2019). I w tym przypadku Habilitantka nie podała w dokumentacji przedłożonej do oceny Komisji Habilitacyjnej nazwiska współredaktorki (Dorota Chilińska) i nie określiła precyzyjnie swojego wkładu. Pozwolę sobie uzupełnić (na podstawie pdf tej publikacji, którą odnalazłam w Internecie), że tekst Habilitantki to kilkustronicowe „Wprowadzenie” (s. 12–18).

Wyżej wymienione publikacje przypisane przez Habilitantkę do kategorii „monografia naukowa” nie zostały opisane w „Wykazie...” zgodnie z zasadami redakcji prac naukowych. Co więcej, większość z podanych publikacji to tomy pod redakcją kilku autorek/autorów, a nie jednoautorskie monografie naukowe. Z wyjątkiem monografii z 2008 roku, wszystkie pozostałe publikacje zostały wydane przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika i Akademię Sztuk Pięknych w Gdańsku, czyli uczelnie, z którymi Habilitantka była lub jest związana zawodowo.

W 2017 roku dr Katarzyna Lewandowska opublikowała dwa katalogi muzealne: *Janusz Eichler (1923–2002). Katalog prac ze zbiorów Muzeum Uniwersyteckiego w Toruniu* oraz *Marian Kratochwil (1906–1997). Katalog prac ze zbiorów Muzeum Uniwersyteckiego w Toruniu* (Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika,

Toruń 2017). Zostały one wydane w serii Katalogi zbiorów Muzeum Uniwersyteckiego i Archiwum Emigracji w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu, pod redakcją Jana Wiktora Sienkiewicza i Mirosława Adama Supruniuka (kolejno jako tom 1 i 5 serii). Jednocześnie są to publikacje zrealizowane w ramach grantu nr 0127/FNiTP/H11/80/2011 Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki pt. „Inwentaryzacja i opracowanie spuścizn archiwalnych i kolekcji dzieł sztuki polskich artystów w Wielkiej Brytanii w XX wieku w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu – Kolekcja Archiwum Emigracji i Muzeum Uniwersyteckiego” pod kierownictwem Prof. dr. hab. Jana Wiktora Sienkiewicza. Nie jest więc zrozumiałe, dlaczego w jednej części przedłożonej do recenzji dokumentacji Habilitantka określa je jako „inne rodzaje dzieł artystycznych” (zob. „Wykaz prac” w pliku nr 4, s. 13), a w innej części zalicza je do monografii (np. w pliku nr 5).

Wyżej wymienione katalogi prac artystów emigracyjnych wpisują się w dyscyplinę nauk o sztuce i świadczą o udziale Habilitantki w realizacji grantu NPRH. Uściśnię, że katalog prac Janusza Eichlera liczy 164 strony i zawiera dziesięciostronicowy tekst autorski dr Katarzyny Lewandowskiej (*Wstęp. Janusz Eichler – „kakofoniczna” opowieść artysty*, s. 7–16), katalog, czyli reprodukcje prac i dane: tytuł i data, technika, wymiary, sygnatura, nr inwentarza, uwagi (s. 17–160), bibliografię (s. 161) i część *Działalność artystyczna – wystawy 1947–1985* (s. 163). Doceniam we wstępie Habilitantki część informacyjno-faktograficzną (*Życiorys*, s. 9–14), uwzględniającą np. badania Mirosława A. Supruniuka, jednak, w mojej opinii, niedosyt pozostawiają uwagi podsumowujące twórczości artysty. Jak argumentuje Habilitantka, „Ponieważ Janusz Eichler to tak zwany artysta emigracyjny, jego twórczość jest też w Polsce zupełnie przezroczysta, a tym samym niewidzialna. Analizując tę niewielką spuściznę, należy jednak przyznać, że to sztuka dobra i wyjątkowa” (s. 16).

Katalog prac Mariana Kratochwila liczy 186 stron. Zawiera tekst dr Katarzyny Lewandowskiej (*Wstęp. Marian Kratochwil – „eufoniczna” opowieść artysty*, s. 7–19) o charakterze eseju biograficznego odwołującego się do źródeł zgromadzonych w Archiwum Emigracji (np. do wspomnień brata artysty Zbigniewa Kratochwila, s. 8). *Życiorys artysty* (s. 10–16) opracowano na podstawie publikacji Mieczysława Paszkiewicza (*Marian Kratochwil*, w: *Sztuka polska w Wielkiej Brytanii 1940–2000. Antologia*, red. M. A. Supruniuk, Toruń 2006, s. 170–173.). W części poprzedzającej *życiorys* naszkicowano analizę twórczości (s. 7–10). W uwagach odnoszących się do rysunków zwierząt (najczęściej koni), niewielkich karteczek wklejanych do szkicownika artysty, dr Katarzyna Lewandowska przywołuje, jak można przypuszczać, retorykę współczesnych posthumanistycznych studiów nad zwierzętami: „Istoty nie-ludzkie są przez niego afirmowane. [...] Świat dla Kratochwila stanowi ruchomą strukturę, w której nie ma ważnych i ważniejszych”. W mojej opinii, ten argument nie jest dostatecznie uzasadniony, zwłaszcza w zestawieniu z rysunkami reprodukowanymi w części katalogowej. Katalog (s. 23–181) jest opracowany zgodnie z zasadami redakcji zbiorów muzealnych (tytuł i data, technika, wymiary, sygnatura, nr inw., uwagi); zawiera jednostronicową bibliografię (s. 183), spis wystaw (s. 185). We wstępach do katalogów prac Mariana Kratochwila i Janusza Eichlera pojawiają się odniesienia do koncepcji nomadycznej tożsamości Rosi Braidotti (*Podmioty nomadyczne. Ucieleśnienie i różnica seksualna w feminizmie współczesnym*, tłum. A. Derra, Warszawa 2009). Wydaje się jednak, że postrzeganie biografii tych dwóch artystów emigracyjnych jako egemplifikacji nomadyzmu według Braidotti wymaga dogłębniejszego dookreślenia.

W „Autoreferacie” (s. 14) Habilitantka opisuje swoje prace w ramach grantu NPRH i stwierdza: „wyniki mojej pracy są dostępne na stronie Archiwum Emigracji w

sekcji Polska Sztuka na Świecie". W „Wykazie osiągnięć naukowych albo artystycznych stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny” (plik nr 5 dokumentacji, s. 6) podaje linki do stron z informacjami o Marianie Kratochwilu i Januszu Eichlerze. Link https://muzeum.umk.pl/sztuka_polska/marian-kratochwil [dostęp: 10.04.2025] prowadzi do strony Mariana Kratochwila w ramach projektu „Sztuka polska na świecie” (Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Emigracji). Strona jest bardzo przejrzysta i zawiera ogromny materiał badawczy podany w uporządkowany sposób (Biogram, Kalendarium, Prace, Teksty krytyczne, Teksty własne, Fotografie, Literatura i źródła, w tym ogromny spis archiwaliów). Jednak w tych zakładkach poszczególne opracowania nie są podpisane. Link https://muzeum.umk.pl/sztuka_polska/janusz-eichler [dostęp: 10.04.2025] prowadzi do równie cennych materiałów, usystematyzowanych w podobny sposób, jednak i w tym przypadku nie udało mi się odnaleźć na stronie internetowej nazwiska dr Katarzyny Lewandowskiej jako autorki opracowania tej części archiwaliów.

W „Wykazie osiągnięć naukowych albo artystycznych stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny” (plik nr 5 dokumentacji, s. 8–11) Habilitantka wymienia dwanaście rozdziałów opublikowanych w monografiach naukowych w latach 2008–2024 (po doktoracie). Trzy publikacje z 2008 roku wpisują się w badania dr Katarzyny Lewandowskiej dotyczące sztuki i kultury tybetańskiej, stanowiące zapewne pokłosie jej rozprawy doktorskiej. Pozostałe publikacje ukazały się w latach 2016–2024. Dodać należy, że niektóre z nich opublikowano w wydawnictwach nie figurujących w wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe (np. Desa Unicum).

Dakini na bagnach. Moje myślenie o Katarzynie Kobro / A Dakini on the Marshes. My thoughts on Katarzyna Kobro (w: *Układ otwarty / Unfolding Constellations*, red. Eva Sharrer, Centrum Sztuki Współczesnej Znaki Czasu, Toruń 2016 [ss. 64], s. 25–35 [tekst polski i angielski]). Jest to krótki esej w katalogu wystawy złożony z wielu cytatów, zaczerpniętych głównie z trzech publikacji (Nika Strzemińska, *Katarzyna Kobro*, Wydawnictwo Naukowe „Scholar”, Warszawa 1999; Małgorzata Czyńska, *Kobro. Skok w przestrzeń*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2015; M. Poprzęcka, *Uczta bogiń. Kobiety, sztuka i życie*, Agora, Warszawa 2012).

Kolejne dwa rozdziały zostały opublikowane w 2017 roku. Dziewięciostronicowy tekst *Okrutna Królowa, co infantką była. Władczyni w twórczości Katarzyny Swinarskiej* ukazał się w tomie *Infantka Małgorzata we współczesnej sztuce polskiej* (red. Malina Barcikowska, Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata, seria Studia i Monografie, t. 26, Wydawnictwo Tako, Warszawa–Toruń 2017, s. 95–103). W odniesieniu do obrazów Katarzyny Swinarskiej Habilitantka stosuje perspektywy feministyczne w badaniach historyczno-artystycznych, jednak w mojej opinii tekst jest nasycony cytataми z publikacji m.in. Hélène Cixous czy Pawła Leszkowicza, które nie zawsze są powiązane z tokiem argumentacji (np. „Zakończenie” to jedno zdanie, pozostawiony bez podsumowującego komentarza cytat ze *Śmiechu Meduzy* Cixous, s. 103).

W przypadku drugiej publikacji z 2017 roku, podany przez Habilitantkę link <http://www.splesz.pl/mira-boczniewicz-grzegorz-klaman-wyspa-uporczywy-performatyw/> [dostęp: 12.04.2025] odnosi się do informacji o wystawie *Wyspa. Uporczywy Performatyw, 3 dekady sztuki niezależnej w Gdańsku* (2017, ASP Zbrojownia Sztuki). Pod tym linkiem widnieje informacja o udziale dr Katarzyny Lewandowskiej w dyskusji towarzyszącej wystawie, ale nie znalazłam tu odniesienia do tekstu Habilitantki opublikowanego w katalogu. Dopiero po przeszukaniu tej strony internetowej odnalazłam tekst podpisany „Katarzyna Lewandowska” pod innym linkiem

<http://www.splesz.pl/anna-kalwajtys-flaga-uporczywy-performatyw/> [dostęp: 12.04.2025], nie podanym w dokumentacji. Jeżeli jest to ten sam tekst, o którym wspomina Habilitantka w dokumentacji (*Wyspa: Forma Otwarta/Rzeźba Społeczna*), to liczy on około ośmiu akapitów (w wersji online), został opatrzony jedenastoma przypisami i przyjmuje formę krótkiego eseju katalogowego, w którym podjęto (raczej „impresyjną” niż naukową) próbę porównania łódzkiego środowiska artystycznego lat trzydziestych XX wieku ze współczesnym, środowiskiem gdańskim.

W 2018 roku dr Katarzyna Lewandowska opublikowała tekst *Ucieleśnienie sztuki współczesnej – ciało wobec nadużyć władzy. Subiektywne archiwum / Embodiment of contemporary art. The body against the abuse of power. Subjective archive* (w: *Międzynarodowa Platforma Współpracy Akademickiej / International Platform of Academic Cooperation*, red. Halina Gajewska, Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, Orońsko 2018, s. 8–25 [tekst polski i angielski]). Jest to esej zawierający uwagi o artystkach takich jak Regina José Galindo i Anna Kalwajtys, zamieszczony w katalogu wystaw, liczącym 128 stron). Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku nie jest wymienione w wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe (MEiN, 2021; zob. też punktacja parametryczna w „Wykazie publikacji”, część pliku nr 4, s. 3, dokumentacja złożona przez Habilitantkę). Pod linkiem podanym przez dr Katarzynę Lewandowską w dokumentacji habilitacyjnej (<https://michalpiekarski.com.pl/miedzynarodowa-plaszczynna-wspolpracy-akademickiej/> [dostęp: 16.04.2025]) odnalazłam jedynie część tego katalogu. W opublikowanym online spisie treści figuruje nazwisko Habilitantki, jednak na tej stronie, która jest stroną autorską artysty-grafika, projektanta katalogu, nie ma części zawierającej esej *Ucieleśnienie sztuki współczesnej*. Dla potrzeb niniejszej recenzji cały tekst Habilitantki przeczytałam w papierowej wersji katalogu; jego kopia nie została jednak dołączona do dokumentacji habilitacyjnej.

Drugi tekst z 2018 roku – wymieniony w „Wykazie opublikowanych rozdziałów w monografiach naukowych (plik nr 5, s. 9), to dwustronicowy esej *Ciało. Odwaga. Radykalizm. Siostrzeństwo. Feminizm. One Waleczne* (w: *Feminizm i sztuka kobiet*, katalog aukcji i wystawy, Desa Unicum, Warszawa 2018, s. 15–16). W tym przypadku, link podany przez Habilitantkę prowadzi do całego katalogu (zob. <https://cdn.desa.pl/pdf/catalogues/siostrzenstwo-feminizm-i-sztuka-kobiet-2018.09.13.pdf> [dostęp: 18.04.2025]). Należy docenić fakt, że aukcji towarzyszył katalog zawierający teksty polskich badaczek twórczości kobiet (w katalogu opublikowano też jednostronicowe eseje Marty Smolińskiej i Izabeli Kowalczyk). W dokumentacji przedkładanej do recenzji w postępowaniu habilitacyjnym należałoby jednak zaznaczyć różnice między esejem publikowanym w katalogu aukcyjnym a rozdziałem w monografii naukowej.

Tekst z 2019 roku, *Oddechy artystki / Artist's Breath* ukazał się w katalogu wybranych performansów Anny Kalwajtys, któremu towarzyszy rozmowa z artystką przeprowadzona przez redaktora katalogu Maksymiliana Wroniszewskiego oraz kilkustronicowe eseje sześciorga autorek i autorów (zob. *Anna Kalwajtys. Krawędź*, red. Maksymilian Wroniszewski, Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku, Gdańsk 2019; zob. też esej dr Katarzyny Lewandowskiej o Annie Kalwajtys [s. 41–43, 45–47], której poświęciła już część tekstu *Ucieleśnienie sztuki współczesnej...* z 2018 roku).

Tekst z 2020 roku, *Anarchopornoopór. Mantra nie-ludzko ludzka*, został opublikowany w tomie *Reborn Dogs. Nowe interpretacje sztuki wobec nie-ludzkiego* (red. Magdalena Swacha, Wydawnictwo Stowarzyszenie Publish Art, Gdańsk 2020). We wstępie do tej publikacji wyjaśniono, że jest to efekt projektu pod tym samym tytułem,

który rozpoczął cykl wywiadów opublikowanych w magazynie „Splesz” oraz cykl pięciu międzyuczelnianych konferencji na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku i na Wydziale Biologii Uniwersytetu Gdańskiego (s. 5). Doceniam zaangażowanie dr Katarzyny Lewandowskiej w ten projekt badawczo-artystyczny, wpisujący się we współczesne studia nad zwierzętami (także w ramach historii sztuki). Jednak Jej kontrybucja w publikacji to jedna strona tekstu, który czyta się jak manifest złożony z lakonicznych twierdzeń i serii pojęć/słów (s. 143; https://issuu.com/stowarzyszeniepublishart/docs/reborn_dogs [dostęp: 18.04.2025]).

Podobnie osobisty charakter ma tekst z 2024 roku, *Ten bezdech ciagle trwa*, również wymieniony w „Wykazie opublikowanych rozdziałów w monografiach naukowych (plik nr 5, s. 8). Tekst został opublikowany w tomie *Tu jest Galeria S* (red. Dorota Chilińska, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2024, s. 81–104). Cała publikacja (ss. 106) jest historią Galerii S, czyli galerii studenckiej Wydziału Sztuk Pięknych UMK, dokumentującą działalność instytucji kultury; przypomniano tu m.in. kontakty toruńskiego środowiska artystycznego z warszawską Pracownią Dziekanka. Tekst dr Katarzyny Lewandowskiej określiłabym jednak jako rodzaj artystycznego, eseistycznego i miejscami osobistego wyznania: „Swoje bycie tutaj wpisałam w tę pięcioelementową figurę. Moje ja – cokolwiek ono znaczy – sytuuje się właśnie w mandali, stworzonej w umyśle, której obraz przekłada się w rzeczywistość. A ja jestem w nią uwikłana” (s. 101). Tekst jest jednocześnie podsumowaniem aktywności dr Katarzyny Lewandowskiej w Galerii S. Przykładem postulowanego przez Habilitantkę „aktywizmu jako rodzaju praktyki kuratorskiej” jest cykl działań *Ja/Innego* (kuratorki: Dorota Chilińska, Katarzyna Lewandowska, Galeria S w Toruniu, 2021).

W 2024 roku dr Katarzyna Lewandowska opublikowała drugi tekst, *Ja? Artystka. Afektywne archiwum z bijącym sercem. Feministyczna sztuka współczesna w Polsce* (w: *Chcemy całego życia. Feminizmy w sztuce polskiej*, red. Agnieszka Rayzacher, Karolina Majewska-Güde, Wydawnictwo słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2024, s. 124–151). Publikacja jest mi znana, w tym także tekst Habilitantki, jednak w tym przypadku powstrzymam się od oceny, zgodnie z zasadą transparentności (w strukturze Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego jestem bezpośrednią przełożoną jednej z redaktorek tomu).

W latach 2012–2016 dr Katarzyna Lewandowska była wykonawczynią w granicie NPRH, co już zostało wspomniane powyżej. W 2024 roku była członkinią Komitetu Naukowego Międzynarodowej konferencji naukowo-artystycznej. (De)kolonizacja. Strategie horyzontalne (ASP, Gdańsk). Konferencja była jednym z wydarzeń realizowanych w ramach grantu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Program „Doskonała Nauka”). Po doktoracie, w 2012 roku, w ramach Grantu Rektora UMK, dr Katarzyna Lewandowska wyjechała do Paryża na kwerendę na temat twórczości Angeliki Markul i innych artystek.

W latach 2011–2024 Habilitantka wzięła udział w 42 konferencjach organizowanych w jednostkach akademickich i debatach w instytucjach kultury. Liczbę wygłoszonych referatów można uznać za znaczną aktywność, ale nie przekłada się ona na akademicką mobilność i umiędzynarodowienie. W większości referaty były prezentowane na konferencjach ogólnopolskich lub sympozjach organizowanych w miejscu pracy dr Katarzyny Lewandowskiej, bądź to w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, bądź to w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Kilka wymienionych w „Wykazie wystąpień (plik nr 5, s. 48–57) konferencji miało zasięg międzynarodowy, jednak były to wydarzenia organizowane w Polsce, np. przez Akademię Sztuk Pięknych w Gdańsku.

Ocena dorobku dydaktycznego w dyscyplinie nauki o sztuce

W latach 2016–2024 dr Katarzyna Lewandowska była promotorem 146 prac dyplomowych. Jest to znaczna liczba, jednak z przedłożonej dokumentacji (tabeli) nie wynika, czy były to jedynie prace licencjackie. W Zakładzie Historii i Teorii Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku (w „Wykazie ...”, s. 68, podano inną nazwę: Zakład Historii Sztuki i Kultury) Habilitantka prowadzi następujące zajęcia: *Nowe tendencje w sztuce współczesnej* (wykład), *Historia sztuk medialnych* (wykład), *Kultura wizualna* (wykład), *Dyskursy sztuki współczesnej* (wykład), *Sztuka intermedialna w kontekście społecznym* (wykład), seminarium licencjackie, seminarium magisterskie. Sprawowała też opiekę merytoryczną nad czterema pracami doktorskimi jako promotorka pomocnicza (w „Wykazie ...”, s. 69, nie uściślono dziedziny i dyscypliny, w ramach których powstały prace). W części dotyczącej dydaktyki Habilitantka opisała również swoją aktywność społeczną, np. w ramach Feministycznej Akcji Kreatywnej. W mojej opinii nie może ona być przedmiotem oceny eksperckiej jako część akademickiego dorobku dydaktycznego w dyscyplinie nauki o sztuce.

W Katedrze Historii Sztuki i Kultury (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) dr Katarzyna Lewandowska prowadziła następujące zajęcia: *Metody i teorie historii sztuki* (wykład), *Warsztat badawczy historyka sztuki* (wykład), *Kobiecość w sztuce tybetańskiej* (zajęcia fakultatywno-specjalistyczne), *Współczesna kultura wizualna* (wykład), *Historia sztuki nowoczesnej* (konwersatorium). Ponadto Habilitantka prowadziła zajęcia (zlecone), *Feministyczna sztuka współczesna* (wykład) w Instytucie Filozofii, Gender Studies (UMK), w Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy na Kulturoznawstwie (wykład *Historia sztuki*, wykład: *Zła sztuka. Obsceniczność w sztuce współczesnej*, wykład: *Kobieta w sztuce i kulturze Tybetu*), a także inne zajęcia zlecone w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku i na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Wymieniona powyżej liczba zajęć pozwala mi na ocenę, że Habilitantka ma duże doświadczenie dydaktyczne, które wpisuje się w dyscyplinę historii sztuki. Szkoda jednak, że w wykazie dydaktyki nie podano więcej szczegółów na temat sylabusów zajęć (np. z zakresu metodologii historii sztuki), co umożliwiłoby dogłębniejszą ocenę dorobku dydaktycznego.

Ocena dorobku organizacyjnego

W latach 2021–2024 dr Katarzyna Lewandowska była Rzeczniczką ds. studenckich w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. W dokumentacji nie podano innych pełnionych funkcji, np. w komisjach uczelnianych, wydziałowych lub dyscyplinowych. Na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu Habilitantka pełniła funkcję opiekunki Studenckiego Koła Historyków Sztuki oraz Międzywydziałowego Koła Naukowego Filozofii Buddyjskiej i Kultury Tybetu. Była także opiekunką strony internetowej Katedry Historii Sztuki i Kultury UMK.

Doceniam aktywność Habilitantki w komitetach organizacyjnych konferencji ogólnopolskich i międzynarodowych organizowanych w Polsce. W latach 2008–2024 uczestniczyła w organizacji szesnastu konferencji i debat (jako przewodnicząca, bądź współprzewodnicząca komitetów naukowych i organizacyjnych), organizowanych w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, w Galerii Sztuki Wozownia. Na uwagę zasługuje też, jako forma popularyzacji wiedzy o sztuce, duża liczba wykładów wygłaszanych np. w Centrum Sztuki Współczesnej Znaki Czasu w Toruniu (zob. „Wykaz osiągnięć naukowych...”, plik nr 5, s. 80).

Podsumowanie

Doceniam zaangażowanie dr Katarzyny Lewandowskiej w życie artystyczne Torunia i Gdańska, które znajduje odzwierciedlenie w długiej liście wystaw oraz innych działań artystycznych i publikacji popularyzujących sztukę współczesną, efektu Jej wieloletniej współpracy z instytucjami kultury, artystkami i artystami. Niemniej jednak przedmiotem niniejszej recenzji nie jest aktywność w dziedzinie sztuki czy aktywizm społeczny, lecz aktywność naukowa i osiągnięcia w akademickiej historii sztuki, która wchodzi w skład dyscypliny nauki o sztuce jako jednej z dziedzin nauk humanistycznych. Lista publikacji Habilitantki jest krótka jak na kilkanaście lat aktywności po uzyskaniu stopnia doktora; w wielu przypadkach są to kilkustronicowe eseje, które w dokumentacji przedłożonej przez Habilitantkę zostały uznane za rozdziały w monografiach naukowych. W mojej opinii lista tych publikacji nie układa się w spójny cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych. Z dokumentacji Habilitantki, a zwłaszcza z „Autoreferatu”, wynika, że bliższa jest Jej dziedzina sztuk (wizualnych) i aktywizm aniżeli akademicka historia sztuki. Należy przy tym pamiętać, że stopień naukowy doktora habilitowanego uprawnia m.in. do opieki nad rozprawami doktorskimi oraz uczestnictwa w komisjach głosujących w sprawie nadania stopnia doktora lub doktora habilitowanego w ramach określonej dyscypliny.

Wymienionych w „Wykazie publikacji...” i opisanych w „Autoreferacie” osiągnięć Habilitantki nie mogę uznać za stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o sztuce. Tym samym stwierdzam, że nie odpowiadają one wymaganiom opisanym w Art. 219. (Warunki nadania stopnia doktora habilitowanego) ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W związku z powyższym, nie wnoszę o dopuszczenie Doktor Katarzyny Lewandowskiej do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

